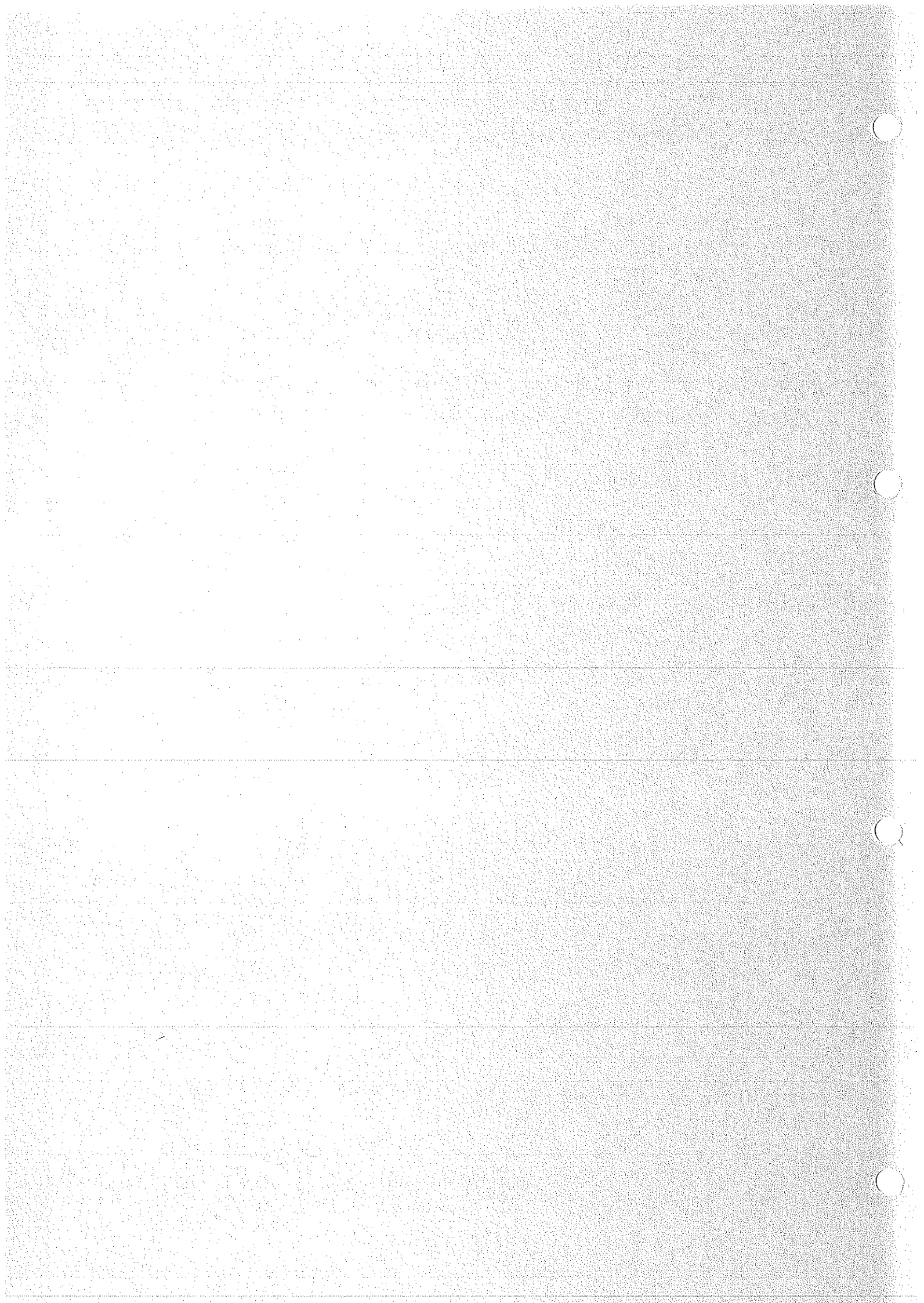

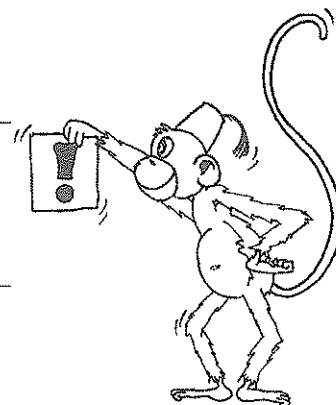
Hoofdstuk 6

Hoofdgedachte en bijzaken

Les 1

Let op de signaalwoorden

We hebben nu geleerd wat signaalwoorden zijn. Signaalwoorden zeggen eigenlijk: Let op, nu komt er een opsomming! of: Let op, nu komt er een conclusie! Als je een signaalwoord tegenkomt, dan weet je wat er gaat komen in de tekst.

In dit hoofdstuk gaan we leren om de hoofdgedachte uit een tekst te halen. Daarvoor is het heel belangrijk dat je goed op de signaalwoorden let.

Daarom gaan we nog even oefenen met de signaalwoorden:

Lees de volgende teksten en maak de vragen.

Een zenuwtrekje

Een lichaam moet af en toe wat spanning kwijt. Dat gebeurt onder andere door schokjes in de spieren. Zo'n klein schokje heet: een *zenuwtrekje*.

Die spierschokjes vinden meestal in het gezicht plaats. Zo kan iemand **bijvoorbeeld** heel veel met zijn mondhoek trekken of met zijn ogen knipperen.

Het gebeurt allemaal zonder dat het ergens voor nodig is. Mensen kunnen aan een zenuwtrekje gewend raken. Ze hebben het dan niet meer in de gaten. Het is een gewoonte geworden.

Een zenuwtrekje gaat meestal vanzelf over. Dat kan wel een paar maanden duren. Soms komt hetzelfde trekje weer terug. Meestal in een drukke of spannende tijd. Het gebeurt ook dat een zenuwtrekje verdwijnt, **maar** dat er een ander trekje voor terugkomt.

(Uit: Driessen, 1997.)

- 1 In deze tekst zijn twee signaalwoorden vet gedrukt. Wat voor een soort signaalwoorden zijn dit?

bijvoorbeeld is een

.....
maar is een

.....

Uit met juffrouw Knoops

Lot vond het heerlijk om bij juffrouw Knoops te logeren. Ten eerste kreeg ze tweemaal per dag een ijsje. Ten tweede mocht ze net zo hard schreeuwen met de buurkinderen als ze wou, en zelfs van het balkonnetje naar beneden spugen. En ten derde ging ze vaak naar de bioscoop met juffrouw Knoops. 'Het is wel een liefdesfilm...' zei juffrouw Knoops dan, 'maar je kunt best voor veertien doorgaan, al ben je dan nog maar elf... en trouwens: je zal er niks geen kwaad van leren, kind, daar zal ik wel voor zorgen.'

En nu was het woensdagmiddag en ze zouden weer naar de bioscoop gaan. 'Zo...' zei juffrouw Knoops, 'voor jou een zakje droptoffees en voor mij een zakje bonbons. Geef m'n handschoenen even aan, wil je? Nee, sufferd, dat is de zakdoekendoos. Nee, dat mahoniehouten kistje moet je hebben, daar zitten handschoenen in.' ...

(Uit: Schmidt, 1997)

2. Hoeveel redenen heeft Lotje om bij juffrouw Knoops te logeren. Aan welke signaalwoorden kun je dat zien?

.....

.....

Stotterkop

Ik heb een vriendje,
't is een echte stotterkop.
Zo noemt-ie zichzelf hoor,
ik scheld er niet op.

Je moet 'm nooit helpen
maar doodgewoon wachten,
ook al zit wat ie zeggen wil
in je gedachten.

Maar wil je hem nadoen
als ik er bij sta,
pas op, want ik geef je
een snotterkop na.

(Uit: Delft, 1998)

3. Schrijf de signaalwoorden op die je in dit gedicht hebt gevonden.

.....

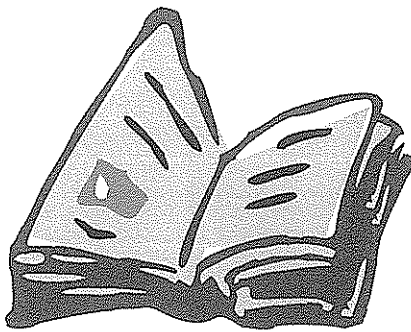
.....

Je hebt in hoofdstuk 5 een heleboel signaalwoorden geleerd.

Signaalwoorden kunnen je helpen de hoofdgedachte van een tekst of alinea te vinden.

Bepaalde signaalwoorden zijn voor het vinden van de hoofdgedachte belangrijker dan andere signaalwoorden.

Kijk maar eens naar de volgende tekstjes en beantwoord de vragen.

Kinderboekenweek.

Eén week per jaar staat heel Nederland in het teken van de kinderboeken. Dit noemen we "De Kinderboekenweek". De Kinderboekenweek heeft ook altijd een thema. Er wordt dan door een bekende schrijver een boekje geschreven over dat thema. Een voorbeeld van zo'n thema is: "driftkikkers, schijtlijsters, bromberen en feestvarkens" of "Woensdagmiddag - Lees over je hobby". Elk jaar is er weer een ander thema.

4. In deze tekst worden twee voorbeelden gegeven. Wat zijn die voorbeelden?

.....

.....

5. Zijn die voorbeelden belangrijk in de tekst?

.....

.....

Pijn.

Hoe je op pijn reageert, lijkt heel spontaan te gaan. Maar voor een groot deel heb je dat geleerd. Je reactie op pijn wordt beïnvloed door de groep waarin je leeft. Niet elke bevolkingsgroep gaat op dezelfde manier met pijn om. Over het algemeen reageren mensen uit Zuid-Europa heftiger en luidruchtiger op pijn dan mensen uit West-Europa. Die vinden dat je dan rustig en flink moet zijn.

Kortom: pijnbeleving en pijngedrag zijn iets heel persoonlijks, maar het wordt toch ook wel voor een stukje aangeleerd.

(Uit: Schreuder, 1997)

6. In deze tekst wordt een conclusie gegeven. Wat is die conclusie?

.....

.....

7. Is die conclusie belangrijk in de tekst?

.....

.....

In de eerste tekst duidt het signaalwoord aan dat er een voorbeeld wordt gegeven. In de tweede tekst duidt het signaalwoord aan dat er een conclusie wordt gegeven.

Kijk naar de volgende tekst en maak de vragen:

Ons land is onveilig.

De krant is niet leuk meer om te lezen. Ten eerste staan er veel berichten in over ongelukken die gebeurd zijn. Ten tweede lees je veel over overvallen en soms zelfs over moord. Ook staan er steeds meer artikelen in die zeggen dat er te weinig politie in het land is. Tenslotte lees ik alleen nog maar over mensen die niet meer in bepaalde wijken durven te komen. Kortom: het wordt steeds onveiliger in ons land.

8. In deze tekst wordt eerst een aantal dingen opgesomd. Hoeveel dingen worden er opgesomd? En door welke signaalwoorden wordt die opsomming aangegeven?

.....

.....

9. Er wordt ook een conclusie in deze tekst gegeven. Met welk signaalwoord wordt die conclusie aangegeven?

.....

10. Wat is belangrijker in deze tekst: de opsomming of de conclusie?

.....

.....

De schrijver van deze tekst had misschien nog wel veel meer voorbeelden op kunnen sommen. Maar de conclusie blijft hetzelfde. De conclusie is heel belangrijk: daar gaat de tekst uiteindelijk om!

*Een conclusie is heel belangrijk voor de **hoofdgedachte**. Meestal is de conclusie zelfs de hoofdgedachte van de tekst. Je moet dus heel goed opletten als er een signaalwoord komt dat aangeeft dat er een conclusie aankomt.*

*Een voorbeeld of opsomming is vaak veel minder belangrijk voor de hoofdgedachte. Als er dus zo'n signaalwoord in de tekst staat, gaat het meestal **niet** om de hoofdgedachte.*

Lees de volgende tekstjes en geef de hoofdgedachte.

Spinnen

De meeste spinnen zijn volkomen ongevaarlijk. Slechts enkele spinnen hebben een giftige beet die gevaarlijk is voor mensen. Bijvoorbeeld de trechterwebspin en de zwarte weduwe zijn heel gevaarlijke spinnen voor de mens. Maar de meeste spinnen helpen de mens juist doordat zij ervoor zorgen dat er niet te veel insecten komen. Kortom: de meeste spinnen zijn helemaal niet gevaarlijk maar juist heel nuttig.

11. De hoofdgedachte van deze tekst is

.....

.....

Brood

Bijna iedereen in Nederland eet elke dag brood. Dat doen we ten eerste omdat brood erg lekker is. Ten tweede zit het boordevol vezels en dat is erg gezond. Ten derde is het erg lekker in combinatie met allerlei groenten, zoals sla, komkommer en tomaat. Maar je kunt ook juist kiezen voor een zoete boterham met hagelslag. Een boterham kun je zo verschillend klaarmaken, dat iedereen er wel iets van lust. Samengevat kun je zeggen dat brood erg gezond en lekker is voor iedereen!

12. De hoofdgedachte van deze tekst is

.....

.....

Uitvinding!

Vroeger maakten de mensen heel anders koffie dan nu. De mensen kookten water in een kannetje en strooiden daar gemalen koffie in. Die kookte gewoon mee. Vervolgens bleef er na het inschenken onder in elk kopje altijd koffiedrab zitten. Iedereen ergerde zich eraan. Ene mevrouw Melitta Bentz in Duitsland kreeg een idee. Ze maakte gaatjes in een conservenblikje. Dat zette ze op een lege koffiepot en ze legde er een stukje filterpapier in. Ze strooide de gemalen koffie op het papier en goot er heet water overheen. Kortom: Mevrouw Melitta Bentz heeft de koffiefilter uitgevonden. Heel makkelijk, heel snel en geen koffiedrab meer!

(Uit: van Hees, 1996)

13. De hoofdgedachte van deze tekst is

.....

.....

Les 2

Signaalwoorden: belangrijk of minder belangrijk?

In de vorige les hebben we geleerd dat een conclusie heel belangrijk is in een tekst. Vaak komt de conclusie overeen met de hoofdgedachte.

In een tekst wordt niet altijd heel duidelijk een conclusie gegeven. Toch kun je dan ook de hoofdgedachte wel uit de tekst halen.

Lees de volgende tekst en beantwoord de vragen.

Het milieu.

Veel mensen maken zich druk om het milieu. Ze zijn bijvoorbeeld lid van Green Peace, of van een andere organisatie. Ook laten veel mensen de auto staan, zodat de lucht minder vervuild wordt. Bovendien houden veel mensen het afval gescheiden, om ervoor te zorgen dat het opnieuw gebruikt kan worden. Van oud papier kan bijvoorbeeld nieuw papier worden gemaakt, waardoor er minder bomen gekapt hoeven te worden. Zo zijn er een heleboel mensen die zich inzetten voor een beter milieu. Maar het gaat nog steeds niet goed met het milieu.

1. Onderaan deze tekst wordt een tegenstelling gegeven. Aan welk signaalwoord kun je dat zien?

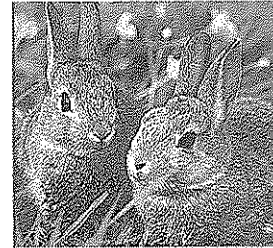
.....
In deze tekst staat geen signaalwoord dat een conclusie of samenvatting aangeeft. Toch staat er in de onderste regel iets belangrijks. Er staat in de onderste regel een tegenstelling.

*Naast een samenvatting of conclusie kan een **tegenstelling** ook heel belangrijk zijn voor de hoofdgedachte van de tekst.*

2. Wat is de hoofdgedachte van de tekst "Het milieu"?

.....
.....

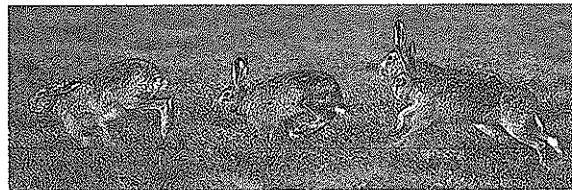
Hieronder staan nog een paar korte tekstjes. Lees de tekstjes goed door en geef de hoofdgedachte van de tekst:

Stampertjes en langoren.

Een konijn en een haas, ze lijken veel op elkaar. Veel mensen halen deze twee dieren dan ook vaak door elkaar, maar er zijn veel verschillen. Zo heeft een haas bijvoorbeeld erg lange poten, terwijl een konijn veel kortere poten heeft. Ook heeft een haas oren die langer zijn dan zijn kop, terwijl een konijn oren heeft die korter zijn dan zijn kop. Een ander verschil is dat een haas donkere punten aan zijn oren heeft en dat hij een bruine rand om zijn pupil heeft. Een konijn heeft juist geen donkere punten aan zijn oren en hij heeft kraaloogjes. Ook is er wat lengte betreft een groot verschil: een haas kan bijvoorbeeld wel 70 cm lang worden terwijl een konijn maximaal maar 40 cm kan worden. Er zijn nog veel meer verschillen te noemen, over de woonplaats, hoe ze geboren worden enzovoort...

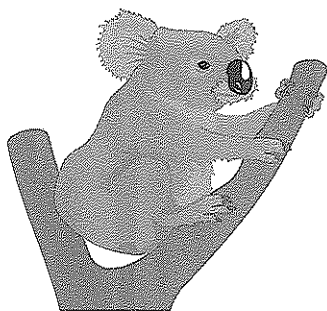
Kortom: Een konijn is geen haas en een haas is geen konijn.

3. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?

.....

.....

Buideldieren

Buideldieren zijn eigenlijk dieren met een ingebouwd tasje. Een bekend voorbeeld van een buideldier is de kangoeroe. De meeste mensen kennen de buideldieren in Australië het beste. Daar woont de kangoeroe en de koalabeer. Maar er zijn nog veel meer buideldieren. Op een paar grote eilanden in de buurt van Australië wonen ook buideldieren. Zoals in Nieuw-Guinea en Tasmanië. Maar wat niet veel mensen weten, is dat in Amerika ook buideldieren leven. De meeste van die buideldieren lijken op ratten en worden daarom buidelratten genoemd. Vroeger kwamen buideldieren op nog meer plaatsen van de wereld voor. Ook in Europa.

Bij buideldieren moet je dus niet meer alleen aan Australië denken. Maar in veel meer delen van de wereld leven buideldieren.

4. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?

.....

.....

Dolfijnen

De dolfijn is één van de populairste dieren ter wereld. En er is heel wat over deze speciale dieren te vertellen. Een dolfijn is een zoogdier. De jonkies worden onder water geboren. Eerst komt de staart en dan komt de kop. Andersom verdrinken ze misschien al voordat ze helemaal geboren zijn, want een dolfijn moet boven water ademen!

Het gaatje bovenop de rug van een dolfijn is het blaasgat. Eigenlijk is het een soort neus. Want de dolfijn gebruikt het blaasgat om te ademen.

Aandacht trekken vinden dolfijnen het leukste wat er is. Ze dringen allemaal voor om de eerste te zijn die een aai krijgt. Ook vinden ze het optreden in een dolfijnenshow erg leuk! Het is voor hen hetzelfde als spelen. Ze doen het graag.

In dit tekstje hebben we nog lang niet alles over de dolfijnen kunnen vertellen. Maar alles bij elkaar kun je wel zeggen dat een dolfijn een heel bijzonder dier is.

5. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?

.....

.....

We hebben geleerd dat een conclusie of een samenvatting heel belangrijk is voor de hoofdgedachte. Ook kan een tegenstelling heel belangrijk zijn.

Een voorbeeld of opsomming is vaak veel minder belangrijk voor de hoofdgedachte.

Om de hoofdgedachte uit een tekst te halen, moet je dus goed letten op de signaalwoorden. Is het een belangrijk of juist minder belangrijk signaalwoord?

Hieronder staat een aantal teksten met signaalwoorden. Schrijf de signaalwoorden op en schrijf erachter of dat signaalwoord belangrijk is voor de hoofdgedachte:

Bijbaantjes.

Veel scholieren en studenten willen geld bijverdienen. Dat kan op verschillende manieren. Je kunt een krantenbaantje nemen of je kunt bij een supermarkt gaan werken of je kunt gaan oppassen. Bijna iedere scholier of student heeft wel een bijbaantje.

Je denkt al snel dat bijbaantjes genomen worden om te sparen voor leuke uitjes en mooie artikelen, zoals een brommer, een nieuwe computer, nieuwe kleren, enz. Dit is lang niet altijd zo. Veel scholieren en studenten hebben een bijbaantje om een deel van hun studie te betalen. Studeren is tegenwoordig erg duur. Studenten krijgen een beurs, maar dat is niet genoeg voor de studie. Een bijbaantje is voor velen noodzakelijk om de studie te bekostigen. Dus het geld dat verdiend wordt met bijbaantjes, wordt meestal besteed aan het betalen van de studie.

6. Welke signaalwoorden staan er in de tekst? Schrijf achter de signaalwoorden of ze belangrijk zijn voor de hoofdgedachte.

.....

.....

.....

.....

De IJslander

De IJslander is een kleine pony die vooral bij ons als kinderpaard bekend is. Pony's zijn bijzonder gehoorzame paarden. Maar ze hebben nog meer goede eigenschappen. Zo kunnen ze bijvoorbeeld heel veel tillen, ze zijn heel sterk. Een pony kan ook heel goed tegen de kou. Ook laten ze zich gemakkelijk berijden, zelfs door mensen die minder bedreven zijn in het paardrijden. Dit alles bij elkaar zorgt ervoor dat de IJslander een ideale vriend is voor de mensen die op IJsland wonen.

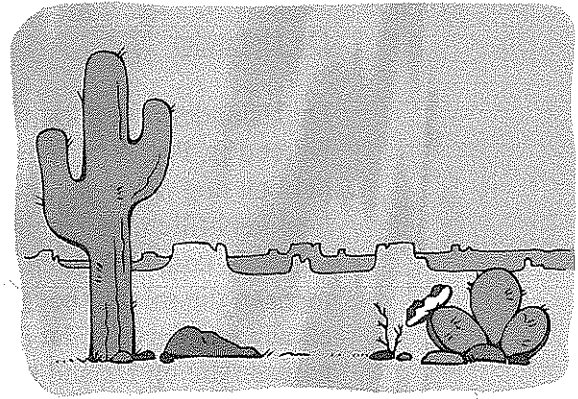
7. Welke signaalwoorden staan er in de tekst? Schrijf achter de signaalwoorden of ze belangrijk zijn voor de hoofdgedachte.

.....

.....

.....

.....

Woestijnen

Zand, zand en nog eens zand. Daar denk je aan bij woestijnen. Maar er is juist heel veel leven in een woestijn. Er leven een heleboel dieren in die hitte, zoals bijvoorbeeld slangen, schorpioenen, kamelen, dromedarissen, woestijnvossen en niet te vergeten: de roadrunner. Hij bestaat niet alleen in de tekenfilm, maar ook in het echt. In het Nederlands noemen we hem de renkoekoek. Niet alleen dieren kunnen overleven in de woestijn. Er zijn ook mensen die in de woestijn wonen. Deze mensen wonen vaak in tenten en hutten. Ze hebben hun manier van leven helemaal aangepast aan de hitte en droogte. Het is dus niet alleen maar dor en droog in de woestijn: er is juist heel veel leven!

8. Welke signaalwoorden staan er in de tekst? Schrijf achter de signaalwoorden of ze belangrijk zijn voor de hoofdgedachte.

.....

.....

.....

.....

Donor

Er zijn mensen die bloeddonor zijn. Ze gaan twee of drie keer per jaar naar de donorbank om een halve liter bloed af te staan. Dit bloed wordt gebruikt voor andere mensen, die een ongeluk hebben gehad of die bij operaties teveel bloed verliezen.

Naast bloeddonor zijn er ook nog andere donoren. Er zijn mensen die een orgaan af willen staan. Het gaat dan om een hart of lever of hoornvlies of nieren. Mensen die een orgaan willen afstaan, hebben dit beschreven in een donorcodicil. Andere mensen kun je redden met zo'n codicil.

Veel mensen vinden het eng om donor te zijn, maar ze vergeten dan dat het redden van andere mensenlevens erg belangrijk is.

Kortom: wordt donor!

9. Welke signaalwoorden staan er in de tekst? Schrijf achter de signaalwoorden of ze belangrijk zijn voor de hoofdgedachte.

.....

.....

.....

.....

Les 3

De opbouw van de tekst

We hebben geleerd welke signaalwoorden van belang kunnen zijn voor het vinden van de hoofdgedachte. Daarnaast moet je ook goed letten op de structuur van de tekst. Kijk maar eens naar de volgende tekst.

Faalangst

- 1 Jasper moet zijn spreekbeurt houden. Hij wil graag een goed cijfer halen. De eerste paar minuten gaan goed. Maar dan weet hij even niet meer wat hij moet zeggen. En in één keer weet hij helemaal niets meer. Het lijkt wel of zijn hersenen leeg zijn. En hij had het nog wel zo goed voorbereid. Hij wordt vreselijk bang en kan alleen nog maar aan een slecht cijfer
- 5 denken, en aan al die kinderen die hem aanstaren. Jasper heeft faalangst.

- Faalangst komt veel voor. Kinderen hebben er soms last van. Maar ook grote mensen kunnen problemen hebben met faalangst. In spannende situaties, bijvoorbeeld tijdens een proefwerk, een spreekbeurt of een sollicitatie slaat de faalangst vaak toe. Ze weten dan helemaal niks meer om te zeggen of om op te schrijven. Er zijn een heleboel
- 10 ontspanningsoefeningen die je erbij kunnen helpen. Als je namelijk leert te ontspannen, word je vanzelf al rustiger. En als je rustig wordt, gaat alles gelijk al een stukje beter. Ook moet je leren om meer zelfvertrouwen te krijgen. Je moet leren om positief te blijven denken. Denk maar aan de dingen die goed zijn gegaan, niet aan de dingen die fout gingen. Zo leer je vanzelf om steeds meer vertrouwen in jezelf te krijgen.
- 15 Het is heel vervelend als je last hebt van faalangst. Toch is er een aantal dingen dat je kunt doen om te leren beter met je faalangst om te gaan.

Deze tekst heeft drie alinea's.

In de eerste alinea wordt een voorbeeld gegeven. Dit noemen we de **inleiding**.

1. De **inleiding** loopt van regel.....tot en met regel.....

In de tweede alinea wordt uitgelegd waar het over gaat. Dit noemen we de **kern**.

2. De **kern** loopt van regel.....tot en met regel.....

In de derde alinea wordt de tekst afgesloten. Dit noemen we het **slot**.

3. Het **slot** loopt van regel.....tot en met regel.....

Zo zien teksten er vaak uit.

We noemen dit de opbouw van een tekst:

*De schrijver geeft eerst kort een **inleiding**.*

Vaak staat in de inleiding een voorbeeld over het onderwerp.

Dan vertelt de schrijver waar de tekst over gaat.

*Dit noemen we de **kern**.*

En als laatste sluit hij de tekst af.

*Dit noemen we het **slot**.*

Meestal wordt in het slot het belangrijkste uit de tekst nog eens kort herhaald.

Er komen nu twee teksten. Wat is de inleiding, de kern en het slot?

Hoe ontstaat een vulkaan?

- 1 Laatst was het weer op het nieuws. Er was een vulkaan uitgebarsten. Een heleboel mensen moesten wegvluchten voor de rokende massa, die langzaam van de berg af kwam. Maar hoe ontstaat een vulkaan eigenlijk? Wat gebeurt er dan?

- 5 Om dat uit te kunnen leggen, moet je eigenlijk weten hoe de aarde er vanbinnen uitziet. Heel diep binnenin de aarde zit een vurige kern. Deze binnenkern bestaat uit materiaal dat ongeveer 2500 °C is. Dat is dus een heel hete kern. Daaromheen zit een vloeibare buitenkern. Dan komt de mantel. De mantel bestaat uit stenen die ook nog steeds erg heet zijn. Als laatste komt de aardkorst. Op deze aardkorst leven wij.

- 10 In sommige stukken van de aardkorst zit een spleet. Onder die aardkorst ontstaat magma. Magma is steen uit het bovenste laagje van de mantel, dat (door de hitte uit de binnen- en buitenkern) zo heet is geworden dat het is gesmolten. Soms gaat het magma dan door die spleet in de aardkorst omhoog naar de oppervlakte. De hete stenen spuiten er dan uit! Dit noemen we een vulkaan.

- 15 Dus eigenlijk is een vulkaan een gat in de aardkorst, waardoor het hete binnenste van de aarde naar buiten kan komen. Je zult er maar in de buurt wonen!

4. De **inleiding** loopt van regel.....tot en met regel.....

De **kern** loopt van regel.....tot en met regel.....

Het **slot** loopt van regel.....tot en met regel.....

Windkracht 12

- 1 "De weersverwachting voor morgen: Stormachtig weer, windkracht 8. Tegen de avond neemt de wind af tot windkracht 4." Dit hoor je vaak op de radio. Voor veel mensen is het belangrijk dat in het weerbericht de windkracht genoemd wordt. Ze weten dan precies hoe hard het zal waaien. Schippers begrijpen meteen wat ze op het water kunnen verwachten.
- 5 Surfers halen hun zeilplank voor de dag, of juist niet. Een machinist van een hoge bouwkraan weet of hij morgen met zijn kraan mag werken.

- Er zijn 12 windsnelheden: windkracht 1 (zeer zwakke wind) tot windkracht 12 (orkaan). Als het windstil is, is er geen windkracht. Tegenwoordig meet men de windsnelheid met een anemometer (je zegt: aaneemoo-meter). Een anemometer is een molentje met halve
- 10 bolletjes. Dat draait als het waait. Door het draaien wordt stroom opgewekt. Net als bij een dynamo op een fiets. Die stroom brengt een wijzertje in beweging. Hoe hoger de windkracht, hoe sneller het molentje gaat en hoe hoger het wijzertje aangeeft.

- Als een schipper dus wil weten hoe hard het waait, kan hij op de anemometer kijken. Daarop kan hij precies zien hoe hard het waait. Maar misschien is het voor een schipper
- 15 wel veel makkelijker om naar het weerbericht op de radio te luisteren.

(Uit: Mersbergen, 1997)

5. De **inleiding** loopt van regel.....tot en met regel.....

De **kern** loopt van regel.....tot en met regel.....

Het **slot** loopt van regel.....tot en met regel.....

Kijk naar de volgende tekst en beantwoord de vraag:

Paddestoelen.

Ze groeien heel snel. 's Avonds is er nog niets te zien en de volgende ochtend staat de tuin opeens vol. We hebben het over paddestoelen. Ze kunnen heel snel groeien. Vandaar ook dat spreekwoord: Ze schieten als paddestoelen uit de grond...

Maar als je paddestoelen tegenkomt in het bos, dan mag je ze niet plukken. Sommige paddestoelen zijn namelijk giftig. Het is dus heel gevaarlijk om zomaar paddestoelen te plukken. Andere paddestoelen zijn juist heel lekker om te eten. Dat is soms heel moeilijk te zien aan de buitenkant. De paddestoelen die je bij de groenteboer koopt, zijn gezond. Die kun je gerust opeten.

De meeste paddestoelen in Nederland zijn ook nog eens beschermd. Als je die dus plukt, kun je rekenen op een flinke boete.

Paddestoelen: Je komt ze overal tegen. In het bos, in je eigen tuintje of soms zelfs midden in de stad. Maar denk er goed om: Je mag een paddestoel nooit zomaar plukken!

6. In welke alinea staat de hoofdgedachte: in de inleiding, in de kern, of in het slot?

7. Welk belangrijk signaalwoord wordt er in die alinea gebruikt?

Honden

Peter wil graag een huisdier. Het liefste wil hij een hondje. Het lijkt hem zo leuk om een vriendje te hebben dat altijd met je wil spelen en stoeien en knuffelen. Maar de moeder van Peter wil niet. Ze zegt dat het veel te moeilijk is om goed voor zo'n hondje te kunnen zorgen.

Veel mensen nemen een hond als huisdier. Er zijn ook veel kinderen die (net als Peter) graag een hondje willen hebben. Maar als die kinderen een hondje hebben, hebben ze niet altijd zin om de hond uit te laten en te verzorgen. Soms wordt er ruzie gemaakt en wil niemand de hond uitlaten. Ook hebben mensen niet van tevoren bedacht wat er moet gebeuren met het hondje als ze met vakantie gaan. Ieder jaar, voor de grote vakantie, worden honden zomaar ergens in het bos neergezet, omdat de eigenaar geen zin heeft om de hond mee te nemen op vakantie. Deze honden verwilderen of worden naar een asiel gebracht.

Dus als je graag een hond wilt, bedenk dan van tevoren dat je ervoor wilt en moet zorgen, anders moet je geen huisdier nemen.

8. In welke alinea staat de hoofdgedachte: in de inleiding, in de kern, of in het slot?

9. Welk belangrijk signaalwoord wordt er in die alinea gebruikt?

We hebben nu twee dingen geleerd die belangrijk zijn om de hoofdgedachte uit de tekst te kunnen halen.

*1. Kijk goed naar de **signaalwoorden**: zijn het belangrijke of onbelangrijke signaalwoorden voor de hoofdgedachte?*

*2. Kijk goed naar de **opbouw van de tekst**. Vaak wordt de conclusie of de hoofdgedachte in het slot nog een keer kort herhaald.*

Je krijgt nu een aantal teksten. Lees ze goed door en kijk waar de hoofdgedachte staat.

Verslaving

Als je het woord verslaving hoort, denk je als eerste vaak aan drugsverslaving. Maar er zijn een heleboel dingen waar mensen aan verslaafd kunnen zijn.

Drugsverslaafden gebruiken verschillende verdovende middelen om zich fijner te kunnen voelen. Op een gegeven moment kunnen mensen niet meer zonder deze middelen. Het grootste deel van de middelen is slecht voor de gezondheid.

Een andere verslaving die ook bekend is, is het roken. Mensen kunnen niet meer zonder een sigaar of sigaret en roken maar door. Soms willen ze wel stoppen met roken, maar dat is heel moeilijk.

Ook kunnen mensen verslaafd zijn aan de alcohol. Mensen die verslaafd zijn aan de alcohol moeten en willen iedere dag alcohol drinken en het blijft dan niet bij een of twee glaasjes.

Een heel andere soort van verslaving is de gokverslaving. Mensen vinden het dan zo leuk om achter de gokkasten te zitten en te spelen. En ze kunnen er niet meer mee ophouden. Ook gaan ze naar het casino en spelen om geld. Je kunt daar soms veel winnen en rijk worden, maar nog vaker verlies je en word je arm.

Er zijn ook wel mensen en kinderen die verslaafd zijn aan de computer. Als ze er eenmaal achter zitten, kunnen ze niet meer ophouden.

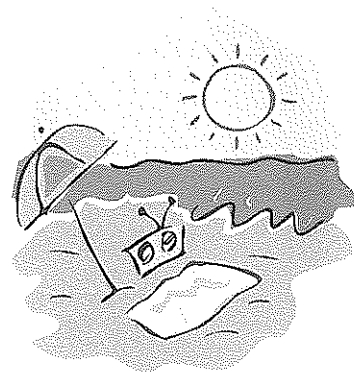
Er zijn nog wel meer verslavingen op te noemen. Dus verslaafd zijn kun je aan een heleboel verschillende dingen.

10. In welke alinea staat de hoofdgedachte: in de inleiding, in de kern, of in het slot?

.....

11. Welk belangrijk signaalwoord wordt er in die alinea gebruikt?

.....

Vakantie.

Ben jij van de zomer nog op vakantie geweest? Of zijn jullie lekker thuis gebleven en heb je misschien wel leuke uitstapjes gemaakt. Er zijn heel veel manieren om je vakantie in te vullen.

Sommige mensen vinden het fijn om veel te zien en verre reizen te maken. Ze zijn actief en gaan bergen beklimmen of parachutespringen of steden bekijken. Er zijn ook mensen die in hun vakantie liever niets doen. Ze willen uitrusten in de vakantie. Ze gaan graag naar het strand en willen lui in het zand liggen. Er zijn ook mensen die helemaal niet weg willen op vakantie. Ze blijven thuis en zitten lui in de zon een boekje te lezen.

Hoe je je vakantie ook viert, het is een leuke tijd. Bijna iedereen geniet ervan. En de meeste mensen hebben helemaal geen zin om weer te gaan werken, of om naar school te gaan na de vakantie. Dus: geniet maar lekker van je vakantie, voor je het weet, zit je weer te zwoegen op school of op je werk!

12. In welke alinea staat de hoofdgedachte: in de inleiding, in de kern, of in het slot?

.....

13. Welk belangrijk signaalwoord wordt er in die alinea gebruikt?

.....

Les 4

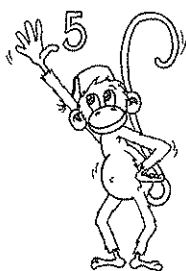
Een stappenplan

In de vorige les hebben we geleerd dat signaalwoorden en de opbouw van een tekst belangrijk zijn voor het vinden van de hoofdgedachte. In deze les krijg je een stappenplan om de hoofdgedachte uit een tekst te halen.

In hoofdstuk 2 "Voorbereiden op het lezen" heb je geleerd dat je jezelf voor het lezen een aantal vragen moet stellen. Met deze vragen kun je je goed voorbereiden op het lezen van een tekst. Deze vragen helpen je daardoor ook bij het vinden van de hoofdgedachte.

Hieronder staan een paar korte teksten. Bereid je goed voor op het lezen en beantwoord de vragen.

Uilen

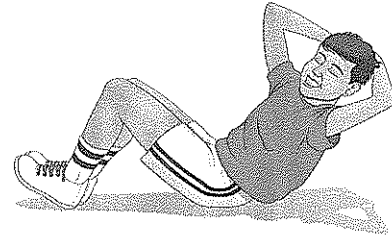
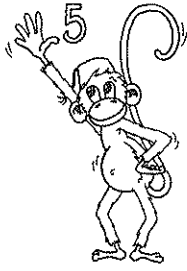
Uilen zijn nuttige vogels. Ze worden echter in hun bestaan bedreigd. Dit komt bijvoorbeeld, omdat mensen muizen- en rattengif strooien. Ook worden er heggen en bomen gekapt, zodat er te weinig plaatsen zijn voor de uilen. Uilen hebben ook last van het verkeer. De verblindende koplampen van auto's verstoren de rust van de uilen. Als we dus niet oppassen, zijn er straks helemaal geen uilen meer in ons land!

1. Welke signaalwoorden staan er in de tekst? Schrijf achter de signaalwoorden of ze belangrijk zijn voor de hoofdgedachte.

.....

.....

.....

Sportclubs

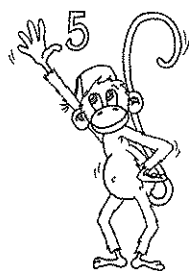
Er gaan steeds minder jongeren naar sportclubs. Een belangrijke oorzaak hiervoor is dat er veel andere manieren zijn om je vrije tijd door te brengen. Jongeren houden zich bezig met de computer, ze hebben bijbaantjes, ze gaan graag uit en ga zo maar door. Ze hebben geen tijd meer om iedere week naar een sportclub te gaan. Daardoor is er bij de sportclubs sprake van vergrijzing en zijn er meer ouderen dan jongeren lid van de club.

2. Welke signaalwoorden staan er in de tekst? Schrijf achter de signaalwoorden of ze belangrijk zijn voor de hoofdgedachte.

.....

.....

.....

Sportdag.

De sportdag verliep slecht. Bij de verschillende onderdelen lagen de spullen niet klaar. De hoogspringpalen waren kapot, de voetbal was lek en de hardlopers moesten door het veld van de hockeyers lopen.

Als we van sport moesten wisselen, moest er een zoemer gaan, maar dat geluid was zo zacht dat bijna niemand het hoorde. De stand werd per computer bijgehouden en halverwege de dag ging de computer kapot. Toen de wedstrijden afgelopen waren, moesten we nog een uur op de prijsuitreiking wachten.

Kortom: de organisatie van de sportdag was waardeloos.

3. Welke signaalwoorden staan er in de tekst? Schrijf achter de signaalwoorden of ze belangrijk zijn voor de hoofdgedachte.

.....

.....

.....

We hebben in de vorige lessen een heleboel dingen geleerd die belangrijk zijn voor het vinden van de hoofdgedachte. Als we die dingen op een rijtje zetten, krijg je een stappenplan. Als je dit stappenplan volgt, kun je de hoofdgedachte uit de tekst halen.

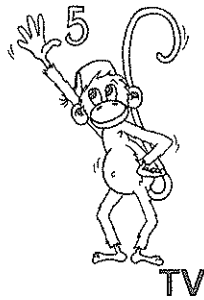
Om de hoofdgedachte uit de tekst te halen, moet je de volgende stappen volgen:

- 1. Kijk naar de titel en eventueel ondertitel en plaatjes; bereid je voor op het lezen.*
- 2. Kijk naar de opbouw van de tekst.*
- 3. Onderstreep de signaalwoorden en geef aan wat voor soort signaalwoord het is.*
- 4. Geef aan welke signaalwoorden belangrijk zijn voor de hoofdgedachte en welke niet.*
- 5. Daarna stel je jezelf de vraag: Wat wil de schrijver zeggen?*

*Deze stappen staan ook op de kaart: "**Stappenplan hoofdgedachte**". Deze kaart mag je voorlopig bij je teksten houden. Zo kun je altijd nakijken, wat je moet doen om de hoofdgedachte te vinden.*

Lees de volgende tekst goed door en geef dan de hoofdgedachte van de tekst.

Volg de vijf stappen uit het stappenplan.

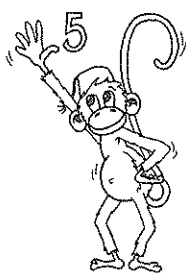
Op de TV is veel te zien. Je kunt naar het nieuws kijken, zodat je weet wat er iedere dag in de wereld gebeurt. Aan de ene kant is het goed om op de hoogte te zijn van het wereldnieuws. Aan de andere kant hoor je ook veel over rampen en andere nare gebeurtenissen. Toen er nog geen TV was, was je niet op de hoogte van al het nieuws. In de negentiende eeuw was men alleen op de hoogte van het nieuws uit de eigen buurt en eigen land.

Je kunt de tijd niet terugdraaien, maar soms denk ik wel eens: was er maar geen TV!

4. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

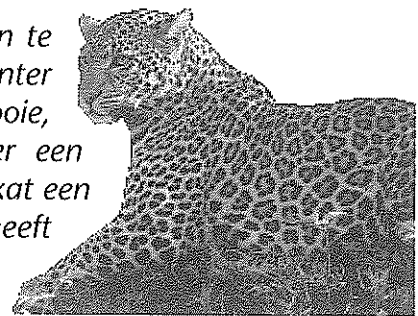
.....

.....

Een panter

Als je naar de dierentuin gaat, zijn er veel dieren te zien. Een van die dieren is een panter. Een panter behoort bij de katachtige dieren. Het is een mooie, gevlekte kat. In Afrika noemen ze een panter een luipaard. In de rest van de wereld heet deze roofkat een panter. Een panter is soepel en lenig. De panter heeft korte, gespierde poten waarmee hij goed kan klimmen. Een panter klimt vaak hoog in een boom. In de schaduw van de boom kan hij rustig zitten en uitkijken over de

omgeving. De panter kijkt uit naar zijn prooi. Hij vangt herten, roofdieren en ook roofvogels. Als de panter een prooi gevangen heeft en hij er een stuk van heeft opgegeten, slaapt hij de rest naar zijn boom en bewaart het daar. Dat doet hij, zodat andere roofdieren er niet mee vandoor gaan.

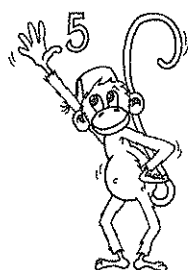
Kortom: panter is heel mooie dieren om te zien, die zich sierlijk voortbewegen, maar wel heel gevaarlijk zijn!

5. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

.....

.....

De atmosfeer

Atmosfeer is een moeilijk woord voor de laag lucht die rondom de aarde zweeft. Die laag lucht wordt vastgehouden door de zwaartekracht.

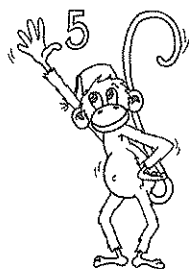
Geleerden verdelen die lucht in lagen naar temperatuur. De lucht is het dichtst aan het aardoppervlak en wordt in de hoogte steeds ijler. Als je de aarde met een appel vergelijkt, dan is de atmosfeer nog dunner dan de schil van de appel. Maar die dunne laag is wel heel belangrijk voor ons mensen om te kunnen leven. We moeten dus heel zuinig zijn met de atmosfeer.

6. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

.....

.....

Een vakantieland.

Noorwegen is een schitterend land met bergen, meren en prachtige fjorden. In de meren en fjorden zitten veel vissen. Mensen die van vissen houden, gaan daarom graag naar Noorwegen. Als je veel tijd hebt en ver wilt rijden, kun je ook helemaal naar het noorden van Noorwegen. Als je daar aankomt, zul je merken dat de zon niet ondergaat. 's Nachts om 2 uur is het nog helder licht. Dat is een vreemde ervaring. In Noorwegen wonen niet veel mensen. Het is een dunbevolkt land. Als je er met de auto rijdt, kom je niet veel verkeer tegen.

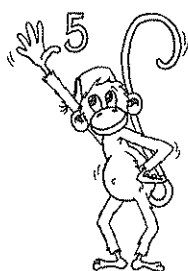
Dus: als je een mooie en rustige vakantie wilt hebben, moet je zeker naar Noorwegen gaan.

7. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

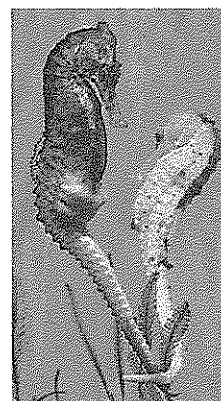
.....

.....

Zeepaardjes

De naam zeepaardje is ontstaan doordat het diertje voor een deel op een paard lijkt. De kop en de gebogen hals lijken op die van een paard. De jongen van een zeepaardje worden geboren in een soort buidel. Daarin lijkt het zeepaardje weer op een kangoeroe. Maar toch zijn zeepaardjes vissen. Zeepaardjes komen bijna overal op de wereld voor. Ze zwemmen voor de kusten tussen wier en zeegras. Ze hebben een spitse snuit waarmee ze kleine kreeftjes, schelpdiertjes, visseneieren naar binnen zuigen.

(www.artis.nl)

Zeepaardjes zwemmen meestal rechtop. Op de rug zit een vin die snel beweegt, waardoor ze vooruit komen. Als ze echter snel willen zwemmen, dan zwemmen ze op hun rug. Zeepaardjes kunnen zich goed onzichtbaar maken en dat is goed, want ze kunnen zich moeilijk tegen vijanden verdedigen.

Zeepaardjes zijn mooie, bijzondere beestjes. Ze zijn alleen heel kwetsbaar. Als het water een beetje vervuild is, kunnen ze al niet meer overleven. Als we dus nog lang van de zeepaardjes willen kunnen genieten, moeten we goed voor het milieu zorgen!

8. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

.....

.....

Tot nu toe kwam de hoofdgedachte meestal aan het eind van de tekst. Maar dit hoeft niet altijd. De hoofdgedachte kan zelfs wel eens aan het begin van de tekst staan! Als je het stappenplan volgt, kun je altijd de hoofdgedachte vinden!

Sport

Er zijn verschillende redenen waarom mensen gaan sporten.

Er zijn jongens of meisjes die gaan sporten omdat ze later met sport veel geld willen verdienen. Ze willen goede topsporters worden. Ze gaan daarom veel trainen en een groot deel van hun vrije tijd besteden ze aan sport.

Er zijn ook jongens en meisjes die naar een sportclub gaan voor hun plezier. Ze willen zich ontspannen en ze willen hun conditie verbeteren. Maar ze willen vooral plezier hebben.

Er zijn ook mensen die gaan sporten omdat de dokter dat tegen hen heeft gezegd. Het zijn vaak oudere mensen die voor hun gezondheid wat meer moeten bewegen. Ook kan het zijn dat ze last hebben van hun spieren en dat de dokter hen aanraadt om te gaan zwemmen.

9. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

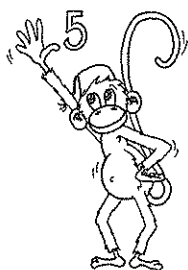
.....

.....

Les 5

Ook langere teksten

Je hebt nu geleerd hoe je de hoofdgedachte uit een tekst kunt halen.
Je hebt dat ook gedaan bij een heleboel korte teksten.
In dit hoofdstuk kun je oefenen met teksten die iets langer zijn.
Lees de teksten heel goed door en geef dan de hoofdgedachte.
Vergeet niet jezelf de vijf vragen voor het lezen te stellen!

Soorten kranten

In Nederland zijn er bijna veertig verschillende kranten. Bij elkaar zijn dat zo'n 4,7 miljoen exemplaren.

Een krant is meestal een *dagblad*. Dat betekent dat die krant elke dag verschijnt, behalve op zondag. Als een krant maar een paar keer per week verschijnt, is het een *nieuwsblad*. Sommige kranten zijn *landelijke dagbladen*, zoals de Volkskrant en de Telegraaf. Er staat nieuws in dat voor iedereen interessant is, waar je ook woont. Dan zijn er nog de *regionale dagbladen*. Die verschijnen alleen in een bepaald gebied. Het algemene nieuws staat erin, maar vooral ook nieuws uit de omgeving. Iemand die in Groningen woont, wil zeker ook iets lezen over politieke besluiten in Groningen. Maar voor iemand in Limburg is de Groningse politiek minder belangrijk. Sommige kranten komen 's morgens uit. Dat zijn *ochtendbladen* en die worden 's morgens vroeg al bezorgd. Andere kranten verschijnen 's middags of 's avonds: de *middag- of avondbladen*. Tenslotte zijn er de *huis-aan-huisbladen*. Iedereen krijgt ze in de brievenbus. Ze verschijnen meestal één keer per week. In deze bladen staan veel advertenties.

Je hebt gelezen hoeveel verschillende soorten kranten er zijn. Je begrijpt dat er in Nederland op één dag ontzettend veel kranten rondgebracht moeten worden.

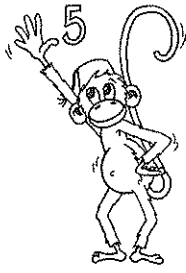
(Uit: Erkel, 1998)

1. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

.....

.....

Zuinig met energie!

Mensen gebruiken brandstoffen om machines te laten werken. Deze brandstoffen, zoals olie, gas en steenkool, zijn er alleen niet onbeperkt. Zoals het er nu naar uitziet, is er nog maar voor ongeveer tweehonderd jaar genoeg brandstof. Dan is de voorraad olie, gas en steenkool op de wereld zo goed als op. Daarom moeten we zo zuinig mogelijk met deze brandstoffen omgaan. Het is heel belangrijk niet onnodig lampen te laten branden. Ook moeten we proberen 's winters zoveel mogelijk de warmte binnen te houden, door het huis zo goed mogelijk te isoleren. Er zijn nog een heleboel manieren om het gebruik van brandstof te beperken. Zo kun je bijvoorbeeld ook zuinig zijn met autorijden. Op die manier kunnen we langer met de voorraad brandstof doen. En heeft de wereld over tweehonderd jaar niet een groot probleem.

(Uit: Akker, 1997)

2. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

.....

.....

Een nestkastje.

Hebben jullie in de tuin ook een vogelhuisje? Misschien zie je er af en toe wel een vogeltje naar binnen vliegen. Veel kans dat het een koolmeesje is.

Eind maart beginnen de meeste koolmeesjes te zoeken naar een geschikt plekje om eitjes te leggen. Zo'n vogelhuisje, of eigenlijk nestkastje, is voor koolmeesjes heel geschikt om in te nestelen. Met plukjes mos, pluusjes en haren maken ze een lekker zacht bedje in het nestkastje. Als het nestje klaar is, legt het vrouwtjes koolmeesje elke dag een ei, totdat er zo'n zes tot twaalf eitjes zijn. Als er genoeg eitjes zijn, gaat ze broeden. Het mannetje zoekt dan lekkere hapjes voor zijn vrouwtje. Dan breken de eitjes open. Nu gaan vader en moeder allebei op pad om eten te zoeken. De kleintjes groeien als kool. Totdat ze op een gegeven moment uitvliegen. Ze komen dan niet meer terug bij het nestkastje. Ze leren nog wel hoe ze zelf eten moeten vangen, maar dan zijn ze groot genoeg om voor zichzelf te zorgen.

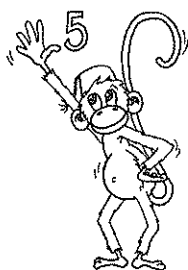
Er gebeurt dus van alles in zo'n nestkastje. Als je geluk hebt, woont er voor een tijdje een heel vogelgezinnetje in!

3. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

.....

.....

Het zenuwstelsel.

- 1 Heb je er wel eens bij stilgestaan wat er allemaal aan en in je lichaam zit? Benen, een hoofd, spieren, vingers, een hart en ga zo maar door. Je bestaat eigenlijk uit heel veel onderdelen. Al deze onderdelen doen iets en werken samen. De samenwerking in je lichaam wordt geregeld door je zenuwstelsel. Maar wat is dat zenuwstelsel nu precies?
- 5 Het zenuwstelsel bestaat uit de hersenen, het ruggenmerg en de zenuwen. De zintuigen spelen hierbij een grote rol. Als je iets waarneemt, gaat die informatie naar je hersenen. Die informatie loopt via de zenuwen. Zo'n zenuw bestaat eigenlijk uit heel dunne draadjes. De taak van de zenuwen is het doorgeven van signalen. Een signaal is een boodschap, een seintje. Signalen worden bijvoorbeeld doorgegeven van de zintuigen naar de hersenen en
- 10 van de hersenen naar de spieren. Met behulp van elektrische signalen versturen de zenuwen boodschappen door het hele lichaam. Het zijn maar kleine beetje stroom, maar genoeg om je lichaam iets te laten doen.
Je ruggenmerg zit in je rug. In je ruggengraad. Die gaat van je hersenen naar de onderkant van je rug. In het ruggenmerg lopen heel veel zenuwen. Het ruggenmerg is bij een
- 15 volwassen mens ongeveer veertig centimeter lang. Het zorgt onder andere ook voor het doorgeven van signalen van en naar de hersenen. Ruggenmerg en hersenen vormen samen het centrale zenuwstelsel.

Het is een heel ingewikkeld proces. Je hele lichaam werkt via je zenuwen en je zenuwstelsel.

(Uit: Pee, 2001)

4. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

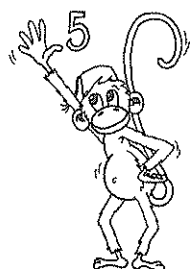
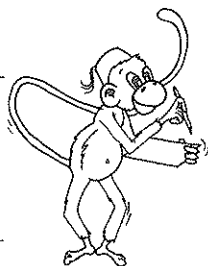
.....

.....

.....

Les 6

Nog eens oefenen

Eng

Als je denkt dat een gebeurtenis vervelend, moeilijk of vermoeiend is, zie je er soms erg tegenop. Alleen al door eraan te denken, word je zenuwachtig. Een paar voorbeelden.

Een bezoek aan de tandarts vindt niemand leuk. Want iedereen weet dat een behandeling soms vervelend en pijnlijk is.

Kinderen vinden het vaak vreselijk om een spreekbeurt te houden. Ze vinden het eng om de klas toe te spreken. Misschien gaan ze wel af als een gieter...? Iets voor de eerste keer doen, is ook beangstigend. Zoals voor het eerst alleen met de trein reizen of de eerste dag op een nieuwe school.

Maar ook tegen leuke dingen kun je opzien. Bijvoorbeeld een verjaardagsfeest, een trouwerij of een vakantie. Er moet dan vaak veel geregeld worden. Er kan dus van alles misgaan en je weet niet wat er allemaal gaat gebeuren. Allerlei gedachten spoken door je hoofd. Hebben we de paspoorten? Zijn ze nog geldig? Hebben we genoeg geld bij ons? Komen we niet te laat op het vliegveld? Zijn we niets vergeten? Enzovoort.

Kortom: je ziet dat er veel dingen zijn waar mensen zich zenuwachtig over kunnen maken.

(Uit: Driessen, 1997)

1. Onderstreep de signaalwoorden. Zet er een kruisje bij als het een belangrijk signaalwoord is voor de hoofdgedachte.
2. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

.....

.....

Naar de bibliotheek.

Nienke en Ilse gaan samen naar de bibliotheek. Ze zijn vriendinnetjes en ze zijn allebei 12 jaar. De jeugdafdeling van de bibliotheek is op de vierde verdieping. Als ze daar aangekomen zijn, loopt Ilse snel naar rechts. Nu ga ik niet met jou mee, zegt Nienke. Laten we afspreken, dat we elkaar over 10 minuten weer zien.

Hoe komt het dat de meisjes nu niet meer samen boeken willen zoeken? Dat komt doordat er verschillende redenen zijn om boeken te willen lezen. Je kunt gewoon voor je plezier een spannend of leuk boek lezen. Stripverhalen kunnen ook heel leuk zijn. Als je een boek voor je plezier wilt lezen, kun je ook stoppen als het tegenvalt en dan neem je een ander boek.

Het kan ook zijn dat je een boek gaat lezen om informatie uit te halen. Het kan zijn dat je een hobby hebt waar je meer over wilt weten of je wilt een spreekbeurt ergens over houden. Soms lees je ook boeken om iets te leren en ook omdat je over dat onderwerp een repetitie op school krijgt. Al vind je dat soms niet leuk, je kunt zo'n boek niet dichtklappen en ermee ophouden. Je moet alles leren wat nodig is om de repetitie goed te maken.

Er zijn ook boeken die je niet echt als een leesboek leest. Het zijn meer onderzoekboeken. Een voorbeeld hiervan is een kookboek. Als je iets wilt gaan koken, zoek je een recept op en dat recept ga je wel precies lezen.

Na 10 minuten staat Nienke al op Ilse te wachten. Ze heeft leuke stripboeken bij zich en een vrolijk verhaal. Waar blijft Ilse nu? Het duurt nog 5 minuten en daar komt Ilse aan met haar boeken over haar hobby. Ze wil alles weten over apen en heeft 4 boeken gevonden. Ik ben blij, dat ik die boeken niet hoeft te lezen, denkt Nienke. Wat saai! En Ilse denkt: Stripboeken vind ik echt niet leuk, gelukkig hoeft ik die boeken niet te lezen.

Zo zie je maar weer: er zijn veel verschillende redenen om een boek te lezen.

3. Wie of wat wordt bedoeld met ze in regel 2?

.....

4. Wie of wat wordt bedoeld met daar in regel 3?

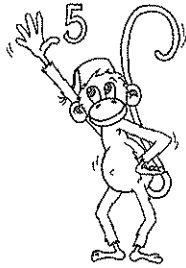
.....

5. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

.....

.....

Natuurgebieden in Europa.

Europa heeft veel grote steden met druk verkeer. Maar in Europa kom je ook een heleboel verschillende natuurgebieden tegen.

Zo bevindt zich in het uiterste noorden van Europa de toendra. Het is een boomloze vlakte met een guur klimaat en een schaarse begroeiing. De dieren die er voorkomen, zijn onder andere de wolf, poolvos, sneeuwhaas en hermelijn. Ook leven er knaagdieren: muizen, ratten en lemmingen.

Dan krijg je de noordelijke dennenwouden. Dat is een uitgestrekt woud dat voornamelijk uit naaldbomen bestaat. Verreweg het grootste zoogdier dat er voorkomt, is de eland. Een iets kleiner dier dat je ook veel in die wouden ziet, is het rendier. Verder komen de bruine beer, de wolf, de lynx en nog een aantal dieren voor in deze wouden. Ook zie je er al behoorlijk veel vogels en kleine knaagdieren.

Vervolgens zijn er de loofbossen. Het aantal dieren dat in deze bossen leeft, is al veel groter. Van kleine knaagdieren tot grote zoogdieren, vogels en insecten. Je komt er van alles tegen.

6. Geef een opsomming van een aantal knaagdieren.

.....

7. Wat is de toendra?

.....

8. Wat is de hoofdgedachte van deze tekst (gebruik het stappenplan)?

.....

.....

.....

